

ЕМИЛ ВАЙЦМАН КЪРТИЧИНАТА

Превод от руски: Лиляна Стоянова, 1992

chitanka.info

1.

Мистър Горинг току що бе приключил със закуската. Седеше край масата на откритата веранда и четеше сутрешния вестник. Мисис Горинг, заела мястото срещу него, си мислеше за нещо свое.

— Аха!

Мисис Горинг потръпна, защото това внезапно „Аха!“, издадено от спътника ѝ в живота, малко приличаше на възклицание на цивилизован гражданин от ХХХ век. По-скоро напомняше на вика на неандерталец при вида на заклетия му враг.

— Аха! Пипнаха ли те, гълъбче!

Мисис Горинг уплашено погледна съпруга си.

— Пипнали са го! Юго, виждате ли, не му харесвал, Пушкин не му допадал. Е, сега ще си получи, каквото му се пада. Десет години не му мърдат — и то не къде да е, а в марсианските рудници.

— Нима са го хванали? — плахо попита мисис Горинг.

— Хванали са го, Алис, хванали са го! И виж ти, колко е талантлив мерзавецът!

И мистър Горинг може би за стотен път започна да обяснява на съпругата си същността на диверсията, осъществена от мошеника.

— Само си помисли, Алис! Създал е компютърен вирус. И то какъв! Размножава се със страшна скорост. В съответния момент се маскира под разрушаваната информация. Мислиш си, че това са Шеридан или Ростан, или пък някой друг драматург от периода XVI-XIX век, а всъщност в текста се спотайва вирусът убиец. За броени часове е разрушил всички произведения от този период. Пръснали стотици милиони долари и отново въвели авторите в паметта на компютъра. Със същия резултат...

— Гревил, защо е направил това? — попита мисис Горинг.

Мистър Горинг отново се ядоса, хвърли вестника на масата, стремително стана и изтича в съседната стая. Бързо се върна, стиснал електронната си книга. Натискайки съответните клавиши, сръчно набра кода върху корицата и разтвори книгата. Лявата и дясната

страница леко се осветиха. Но вместо текст върху тях пламна надпис: „По технически причини не можем да Ви предоставим «Нора» на Ибсен. Молим да ни извините.“

Мистър Горинг изключи книгата и я затвори.

— Виждаш ли? А това е любимият ми Ибсен!

Вече успокоен, почтеният джентълмен отново се зае с вестника.

— Гревил — повиши глас мисис Горинг, — помниш ли как Артър страдаше, че няма възможност да чете древните автори в оригинал?

Мистър Горинг отпусна вестника и демонстративно се намръщи. Тази гримаса, предназначена за съпругата му, беше крайно изразителна.

Алис Горинг, потънала в спомените си, предпочете да не забележи мимиките на съпруга си.

— А помниш ли, Гревил — плахо каза мисис Горинг, — как той отиде в театъра да гледа „Федра“ на Расин? И ни взе със себе си.

— Помня. Взе ни, а после по време на второто действие си тръгна, понеже, виждате ли, трябвало да я поставят на оригиналния език.

— Сигурно е прав, Гревил — тихо каза мисис Горинг. — Нали при превода от стария френски на съвременния интернационален се губи твърде много. Доста от изреченията просто не могат да се преведат адекватно.

— Та кой сега обръща внимание на това? — извиси глас мистър Горинг. — Само такива глупаци като твоя Артър!

— А няма не е и твой? — гласът на мисис Горинг потрепера.

— И мой е! — изръмжа мистър Горинг.

В стаята настъпи крехко мълчание. Впрочем то бе разбито съвсем скоро.

— Гревил! Защо толкова мразиш собствения си син?

— Разбери, Алис! — избухна Гревил. — Майките обичат рожбите си заради това, че просто съществуват. А бащите — за да могат да се гордеят с тях. Аз, Гревил Горинг, не мога да се похваля със сина си. Не е астронавт, не е екстрасенс, не е физик теоретик. Той, дори е смешно да се каже, е специалист по древни езици. Опитва се да пише драми на староанглийски! На кого е необходимо всичко това в ХХХ век? На кого?

*„Херцогството за грош ще си заложа,
защото досега на себе си не вярвах.
Кълна се, без защо дори да ми е ясно,
че аз за нея съм единственият мъж“*

— внезапно издекламира мистър Горинг. — Алис, кажи ми, моля те, на кого в наше време са необходими такива стихове?

В този момент на верандата се появи прислужващият робот.

— Мистър Горинг, полицейският комисар Стоун иска да ви види.

— Мен!? Полицейски комисар!?

— Вас, сър.

— Моля, покани го.

След минута роботът се върна на верандата със слаб висок мъж на около четиридесет години.

— Здравейте — поздрави полицаят. — Моля да ме извините за безпокойството, но имам малко работа с мистър Горинг. Засега бих предпочел да поговоря с него насаме.

Мисис Горинг се смути и бързо напусна верандата.

— Слушам ви, комисарю...

— Значи така... — полицаят явно не знаеше как да започне. — Значи така... Сър, вие, разбира се, знаете за онази история с компютърния вирус...

— Да. Сутрешните вестници съобщиха, че престъпникът е задържан.

Мистър Горинг гледаше полицая с недоумение и любопитство. Изобщо не можеше да разбере какво общо има между него и историята с компютърния вирус.

— Наистина, мистър Горинг, вчера той бе арестуван. Личността му е установена. Някой си Уилям Шекспир, програмист от висша класа. Този явно болен човек е решил да унищожи всички знаменити драматурзи от периода XVI-XIX век. И на първо място Уилям Шекспир, свой пълен съименник.

— Много интересно, но какво ме засяга мен това?

— Сега ще ви обясня. Снощи Шекспир успял да избяга. Намерил е отнякъде лъчев бластер, проникнал в звездолета „Вега“ и взел заложници. Сред тях е и вашият син — Артър Горинг.

— Синът ми ли? На звездолета „Вега“? Но какво общо има той с проекта „Къртичината“?

— Как какво, нима не знаете? Той е един от най-важните участници.

— Трябва да призная, че за първи път чувам това. Извинете ме, но трябва да се успокоя...

Мистър Горинг стана от стола и се зарахожда из стаята. След малко продължи:

— Но нали Артър е филолог, специалист по древни и стари езици? Какво търси той в космически експеримент от областта на общата теория на относителността? Нищо не разбирам... Какво иска този луд? Този Шекспир?

— Мога да ви отговоря само на последния въпрос. Програмистът Уилям Шекспир, разбирайки, че не може напълно да унищожи творенията на великите древни драматурзи, е решил да постъпи по друг начин: да попадне в XVI век, да намери там новородения Уилям Шекспир — бъдещия драматург, и да го убие. От гледна точка на нашия Шекспир — полицаят се усмихна, — името Уилям Шекспир може да носи само той — гениалният изобретател на компютърния супервирус.

— Луд!

— Точно така. Решил е, че проектът „Къртичината“ ще му позволи в зародиш да унищожи всички творения на великия елизабетинец.

— Господи! А какво ще стане с Артър?

— Засега няма нищо страшно. Водим преговори с престъпника. Синът ви е предал бележка за вас. Ето я, заповядайте.

Полицаят подаде на мистър Горинг сгънат на две лист. Почтеният джентълмен го разтвори и прочете:

„Скъпи татко! От разказа на мистър Стоун вече знаеш за станалото. Остава само да добавя следното. Преди половин година бях избран от специална комисия за участник в проекта «Къртичината». Нека майка да не се тревожи заради мен. Всичко ще се оправи. Сега най-важното. Предай, моля те, на мистър Стоун дискетата, която е в най-долното чекмедже на бюрото ми. Целувам мама и ти стискам ръката. Артър.“

— Стиска ми ръката — прошепна мистър Горинг. Видът му беше напълно объркан. — Той ми стиска...

Гревил закри лицето си с ръце и излезе от стаята. Скоро се върна, носейки дискета за персонален компютър.

— Заповядайте, моля. Това е същата дискета, за която пише Арт. Кажете ми, комисарю, при какви обстоятелства синът ми ви помоли за тази услуга?

— При следните, сър. С шефа отидохме на космодрума, за да се опитаме да уговорим оня луд Шекспир доброволно да се предаде на властите. Страхувам се, че шефът и досега го уговаря. Преговорите се водят по селектора. Именно тогава синът ви ме помоли за тази услуга. Сметнах за свой дълг да му я направя.

— Благодаря ви, комисарю. Но какво отношение има филологията към общата теория на относителността?

2.

Полицейският началник Грийвс седеше в командната кабина на „Вега“ и се опитваше да преговаря с Уилям Шекспир, който заедно с тримата заложници се бе заключил в една от компютърните зали на космическия кораб. И тримата заложници бяха специалисти по древни и стари езици. И тримата бяха преминали строг подбор, преди да бъдат записани в състава на експедицията. Звездолетът трябваше след едно денонощие да стартира към Юпитер, край който преди няколко години беше открит най-интересният досега астрообект — „Къртичината“, която води от Слънчевата система направо към мъглявината Андромеда. Но, изглежда, стартът се проваляше.

— Шекспир! — уговаряше Грийвс изкукуруигалия програмист. — Престанете да се правите на глупак! Чувате ли ме?

— Млъквай, ченге! Не си губи напразно времето.

— Шекспир! Разберете най-после, че няма да можете да преминете през „Къртичината“.

В отговор получи порция ругатни.

— Шекспир! Разберете...

Но Шекспир не искаше нищо да разбере. Дори заплаши:

— Ако утре „Вега“ не стартира към Юпитер, ще унищожа заложниците и ще взривя звездолета.

— Професоре — обърна се Грийвс към ръководителя на експедицията Да Силва, който стоеше до него. — Опитайте вие. Аз съм само полицай. Той не иска дори да ме чуе.

Маститият учен погледна микрофона като заек змия и изфъфли:

— Разбира се, че ще опитам... Шекспир, чувате ли ме?

— Чувам ви, кабинетен плъх такъв!

— Шекспир, как не ви е срам! Защо се държите така? Честна дума, ние не смятаме да летим към Англия от времето на Тюдорите. Задачата ни е да прехвърлим през „Къртичината“ в двете посоки космическо устройство с ограничени размери. Първоначално без човек, а после и с него.

Терористът дори не удостои професора с отговор.

— Мистър Шекспир! — поднови опитите си ръководителят на експедицията. — „Къртичината“ няма да ви пусне. Вие сте висококвалифициран програмист. Трябва да вярвате в компютърните решения. „Къртичината“ е изкривено пространство. В нея има три пространствени координати, една времева плюс информационното поле. И това поле не съдържа данни за литературата от периода XVI-XIX век в оригинал, познавач на който сте вие. Така е. Вие сте несъвместим с полето. Ние едва намерихме трима филолози, които „Къртичината“ може би ще пропусне.

В отговор се чу саркастичен смях:

— *Може би* ще пропусне! А на кого човечеството ще е задължено за това, че „Къртичината“ може би ще ги пропусне? На гениалния компютърен вирус на Шекспир! Иначе щяха ли да четат в оригинал? И така, професоре, или стартираме утре, или тези ваши избраници...

И Уилям Шекспир изключи селектора си от централната линия за връзка.

— М-да, тежък случай — Грийвс, както и Да Силва, изглеждаше изключително потиснат. — Сигурно по-лесно би могло да се разбере как работи „Къртичината“, отколкото да се уговори този безумец да се откаже от намеренията си.

Да Силва се оживи:

— С „Къртичината“ всичко е ясно. Представете си къс тунел, който води от Слънчевата система до мъглявината Андромеда. Гмурваш се край Юпитер и изплуваш в дълбокото минало. Такива са законите на общата теория на относителността. Цялата работа е в специфичното разпределение на масите в самия тунел.

3.

Звездолетът „Вега“ стартира към „Къртичината“ точно по разписание. Навреме достигна Юпитер и влезе в силно изтеглена орбита около него в очакване на среща с „Къртичината“.

В определен момент от звездолета бе изстреляна безпилотна сонда. Тя безпрепятствено мина през „Къртичината“ и излезе в обикновения Космос.

След това сондата извърши обратното пътешествие. Обработката на получените данни показва, че разузнавачът е бил в мъглявината Андромеда — в далечното минало.

Денонощие преди новото сближаване на „Вега“ с „Къртичината“ главният компютър на звездолета издаде разрешение за експеримент с участието на човек. То гласеше: „От избраните за участие в експедицията хора през «Къртичината» може да премине само Артър Горинг. Всички други варианти са неосъществими.“

Опитите да се вразуми Шекспир не престанаха през целия полет, който заедно с тримата заложници се беше настанил в отделение „В“ на звездолета. То заемаше две трети от обема на кораба и във всеки момент можеше да премине в автономен режим на полет. „Вега прим“ имаше фотонен двигател, който можеше да ускори масата на космическия модул до скорост, близка до тази на светлината.

Професор Да Силва водеше преговори с лудия Шекспир от командната кабина на звездолета. Терористът дълго не отговаряше на последното повикване, но накрая благоволи да отговори грубо:

— Какво искаш?

— Мистър Шекспир, за Бога, не изключвайте! Ще ви предам информацията, получена от главния компютър. Въведохме в него данните за вас и за заложниците. И отговорът е — през „Къртичината“ може да премине само Горинг!

— Аз също реших аналогична задача на компютъра в отделение „В“. И отговорът е — в гласа на терориста зазвучаха тържествени

нотки, — през „Къртичината“ могат да преминат едновременно двама души — Уилям Шекспир — програмист, и Артър Горинг — филолог.

Думата „филолог“ престъпникът произнесе с нескрито презрение.

— Мистър Шекспир, задачата е решена от нашите най-добри специалисти!

Шекспир злобно се разсмя:

— Всичките ви най-добри специалисти не струват и половината от програмиста Уилям Шекспир! Гениалният ми вирус унищожи всички ваши Юговци, Толстоевци, Ростановци, Шекспировци. Името „Уилям Шекспир“ мога да нося само аз, програмистът Уилям Шекспир! Бездарникът от XVI век не е достоен за такава чест. И аз ще се погрижа за това.

— Мистър Шекспир, не допускате ли мисълта, че може да сте сгрешили?

— Програмистът Шекспир никога не греши! Изобретеният от него вирус е най-доброто доказателство за това.

— Мистър Шекспир, изслушайте ме, моля ви! Индивидуалната ви времева крива, изведена от компютъра, прекъсва в „Къртичината“. Тунелът няма да ви пропусне. Горинг ще пропусне, но вас — не.

— Ако съм заедно с Горинг, ще пропусне и мен.

— Мистър Шекспир, решението на компютъра за Горинг е напълно непонятно.

— Какво означава „напълно непонятно“?

— То се състои от безкраен брой паралелни разклонения. Всяко от тях започва в нашето време и е насочено в положителната посока — в „Къртичината“ времето почти моментално сменя знака си от плюс на минус. Осъществява се скок в далечното минало. И после отново продължава в положителна посока. Сливането на персоналната времева крива на Горинг с общия времеви поток на човечеството трябва да стане през XVI век. И такива криви има безкрайно много. Удивително решение.

— Какво удивително има тук?

— Забравили сте за така наречения „парадокс на пращането“. Горинг би могъл да открие в миналото своя дядо, да го отстрани и така да прекъсне собственото си съществуване. Но компютърът като че ли

многократно гарантира, че нищо подобно няма да стане и парадоксалната ситуация е невъзможна.

— А пък моят компютър гарантира съвсем друго нещо. И аз ще извия врата на оня древен писател Шекспир. Защото това име може да бъде носено само от един човек и този човек съм аз, аз и само аз!

— Мистър Шекспир!...

— Стига! Наслушах ви се. Сега вие ме изслушайте. Половин час преди старта другите двама филолози ще бъдат освободени. Със совалката ще могат да излязат в Космоса и веднага след влизането ми в „Къртичината“ ще се върнат на звездолета. Горинг ще полети с мен към Земята. Той знае отлично староанглийски и ще ми превежда в добрата стара Англия по времето на Тюдорите... Хе-хе-хе... Вече въведох програмата в главния компютър. „Вега прим“ ще пристигне на Земята около половин година преди раждането на Уилям Шекспир — драматурга... Хе-хе-хе... Програмата, въведена в компютъра, има специална защита. Както разбирате, тя е толкова гениална, колкото и компютърният ми вирус. Ако по време на пътуването на звездолета към Земята някой, включително и самият Уилям Шекспир — програмистът, се опита да промени дадената на компютъра задача, нищо няма да се получи. Приятно прекарване!

— Мистър Шекспир!...

Но безумният и гениален програмист вече беше изключил линията за връзка. И в този момент се разнесе гласът на работа, започващ 6-часовото обратно броене.

4.

Целият екипаж на „Вега“, по-точно цялата останала негова част, седеше в каюткомпанията и се надяваше да получи каквато и да е информация за Шекспир и Горинг. „Вегаприм“ бе влязла в „Къртичината“ преди три часа. Оттам не постъпваха никакви данни и надеждата ставаше все по-малка. Затова пък бе пристигнало интересно съобщение от Земята. Според него прадедите на Уилям Шекспир — програмиста, бяха установени до XII, а на Артър Горинг — само до XVII век.

И в този момент най-после „Вега прим“ заговори: „При преминаването през «Къртичината» Шекспир почина. Звездолетът се насочва към Земята. Предайте на родителите ми, че ги обичам. Артър Горинг.“

В каюткомпанията започна нещо невъобразимо — тържество, скръб, яростни научни спорове и танци в безтегловност. Причини за тържество имаше предостатъчно. Научният проект „Къртичината“ бе завършил с пълен успех. Горинг премина през тунела от настоящето в миналото и по този начин компютърната прогноза бе блестящо потвърдена. Но заминаването на младия талантлив филолог в далечното минало на практика бе равносилно на смърт. На „Вега“ всички познаваха и обичаха Горинг.

Скоро научните спорове избухнаха с нова сила. Теоретиците искаха да разберат този безкраен брой индивидуални времеви линии, вървящи паралелно една на друга. Излизаше, че Горинг като че ли е съществувал в безкрайно много превъплъщения. Всеки от това множество бе пораснал, станал възрастен, преминал бе през „Къртичината“ и бе изчезнал в далечното минало. Контрастна изглеждаше само кривата, получена за Уилям Шекспир — програмиста и терориста, самотна крива, прекъсваща в тунела.

Когато теоретиците прегракнаха от спорове, членовете на екипажа, опиянени от успеха, най-после се натанцуваха в

безтегловността, а и най-опечалените вече излязоха от шока, думата взе ръководителят на експедицията Да Силва.

— Приятели! — започна речта си той. — От нашия свят завинаги си отиде един необикновен човек. На много от нас той изглеждаше странен, дори и в известна степен луд. Той беше познавач на древните и старите езици. Човек, пишец стихове на староанглийски и страстно желаещ да прочете Уилям Шекспир в оригинал. Приятели, трябва да почетем паметта на Артър Горинг, който ни донесе победата. В ръцете си държа дискетата, предадена от него на заложниците в мига на раздялата им. На нея са записани текстовете на творенията му. Той е работил над тях дори под прицела на лъчевия бластер на Уилям Шекспир — програмиста. Предлагам в памет на завинаги отишлия си от нас човек да прочетем някои от редовете му.

Да Силва предаде дискетата на оператора и скоро върху големия екран отдолу нагоре запълзяха строфите. Хелий Павлов, един от заложниците на Уилям Шекспир, който отлично познаваше староанглийския, започна с чувство да чете стиховете на колегата си:

*„Херцогството за грош ще си заложа,
защото досега на себе си не вярвах.
Кълна се, без защо дори да ми е ясно,
че аз за нея съм единственият мъж.“*

— Но това е Уилям Шекспир! „Ричард Трети“! — извика от залата един от възрастните астронавти. — Много добре си спомням! Четяхме това в уроците по староанглийски в училище. Много преди вирусната диверсия.

— Нито аз, нито Горинг сме могли да прочетем Шекспир в оригинал — възкликна Павлов. — Горинг не беше чел Шекспир и в превод на съвременен интернационален. По принцип не го четеше.

Тук Да Силва вдигна ръка, приканвайки залата към тишина.

— Колеги! Още една минута внимание. Току-що постъпи важно съобщение от Земята. Вирусът на Шекспир се е оказал много по-злокачествен, отколкото се предполагаше. След като ликвидира в паметта на компютрите всички творения на знаменитите драматурзи от периода XVI-XIX век, той е започнал да унищожава и променя

биографиите им. Най-малко е пострадала биографията на Уилям Шекспир — драматурга. Давайки обаче сведения за гениалния елизабетинец, компютърът съобщава, цитирам дословно: „... второстепенен актьор в театър «Глобус». Опитвал се да съчинява исторически хроники, трагедии и комедии. Но безуспешно. В края на краищата предоставил името си на истинския творец на гениалните произведения, появил се неизвестно откъде.“

Да Силва направи малка пауза, прехапа устни и най-после завърши речта си — заключителните й думи притиснаха слушателите му като оловни блокове.

— Струва ми се, че знаем откъде се е появил той...

В аудиторията настъпи гробна тишина. Астронавтите се опитваха да осмислят чутото. Най-после тишината бе разкъсана от звънливия глас на един от по-младите участници в експедицията.

— Но защо се е скрил зад актьора Шекспир? Какво й е лошото на фамилията Горинг?

— А какво друго му е оставало? — отвърна Да Силва. — Горинг е трябвало да бъде изключително внимателен. Всеки момент би трябвало да очаква въпроса — кои са родителите ви? Сигурно на Артър Горинг хич не му е било лесно в Тюдорова Англия. Но, изглежда, че всичко се е оправило. Приспособил се е, оженил се, създал е деца, а след столетия неговите потомци родили самия него... Той се оказал едновременно и прадядо, и внук. Горинг по най-естествен начин се е вписал в миналото, защото е станал неотменна част от него. За разлика от Уилям Шекспир — програмиста, който в ненормално състояние се опита да повлияе на естествения ход на събитията... Помислете само! Човек се опитва да проникне в миналото, за да измени настоящето чрез убийство. И не разбира, че набелязаната жертва е всъщност до него...

Изведнъж староанглийският текст, пълзящ по екрана на големия компютър, започна по странен начин да се променя. Буквите във всяка строфа започнаха да се смаяват, а след това и да се сливат една с друга. Скоро вместо поетичния текст се образува фамилия паралелни линии. С това обаче чудесата не свършиха. Заработи холографното устройство и изображението от екрана се прехвърли в пространството на каюткомпанията. Линиите се трансформираха в безкрайно множество паралелни криви, напълно идентични по конфигурация с

персоналните времеви криви на Артър Горинг. Кривите продължиха да се умножават в пространството и постепенно изтъняваха, като губеха яркостта си. След това напълно изчезнаха и високо под тавана изникна лицето на Уилям Шекспир — програмиста. Устата на изображението се изкриви в саркастична усмивка и върху терминала се появиха думите:

„Уилям Шекспир, драматург? Такъв не е имало. Имало е Уилям Шекспир — актьор от XV-XVI век. Играл в Лондон незначителни роли в пиеси, нестигнали до наши дни.

Артър Горинг, филолог? Специалист по древни и стари езици? От ХХХ век? Такъв не е имало!“

— Вирусът! — възкликна някой. — Това е негова работа. Той е определил истинския автор на „Хамлет“.

Изображението на терориста продължаваше саркастично да се усмихва, а върху екрана се появи още една фраза — последната:

„Уилям Шекспир, програмист. Най-гениалният програмист в историята на човечеството! Създател на непобедимия компютърен вирус. 2934- .“

Годината на смъртта не беше изписана.

Публикувано във вестник „Нова Орбита“, броеве 47,48/1992 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.